

Nasjonalisme Internasjonalisme

og

Av Reidar Knutsen

Dette innlegg er et svar på Nora sitt innlegg «[Veien framover: Nasjonalisme eller internasjonalisme?](#)». Alle sitater er hentet herfra, med mindre det henvises til annen kilde i fotnote.

Finnes det en norsk arbeiderklasse?

Nora skriver:

Norge er et av de landene folk flykter til fordi det er her penger hopper seg opp. Vi må forholde oss til denne endrede virkeligheten, nemlig at arbeiderklassen i Norge har blitt internasjonalisert.

Hva menes med at «arbeiderklassen i Norge har blitt internasjonalisert»? Menes det at den norske arbeiderklassen ikke lengre føler nasjonal tilhørighet, eller menes det at den norske arbeiderklassen har utviklet seg med impulser som kommer med folk som har flyttet hit?

Om det er det siste de mener, så slår hun inn åpne dører, men hva blir da poenget? Nasjoner er og har alltid vært i konstant endring og tar til seg kulturell påvirkning fra andre land. Det er ikke noe unasjonalt ved at nasjonen utvikler seg under kulturell berikelse fra andre land. Tvertimot virker dette styrkende på nasjonen.

Om hun derimot mener at den norske arbeiderklassen ikke lengre føler nasjonal tilhørighet, så vil jeg gjenta det jeg skrev i mitt svar til Sol:

- De fleste med flyktning/ innvandrere bakgrunn føler sterk tilhørighet til Norge(<https://www.nettavisen.no/mener/innvandrere-flest-foler-tilhorighet-til-norge/s/12-95-3423343445>))
- 4 av 10 fattige barn i Norge har ikke flyktning eller innvandrere bakgrunn(<https://forskning.no/innvandring-okonomi/seks-av-ti-fattige-barn-har-innvandrerbakgrunn/1837887>)). Siden denne gruppen i snitt har flere barn enn den øvrige befolkningen(https://bufdir.no/Familie/Fattigdom/Ny_Bar_nefattigdom_i_Norge/)) er tallet neppe høyere for voksne.

I sum er det altså slik at tallene peker i retning av at også hos de laveste lagene i proletariatet er det en stor majoritet som føler sterk tilknytning til den norske nasjon.

Er norsk nasjonalisme sjåvinistisk?

Nora skriver:

Norges rolle, (Den norske statens rolle) i verden er rollen som imperialistisk makt. Norsk nasjonalisme er prega av dette og er sjåvinistisk.

Hvorfor kan det bare være en form for nasjonalisme? Implisitt er det noe Nora hevder i sitatet overfor. Men er det virkelig slik at nazistenes «nasjonalisme» er det samme som kommunistenes nasjonalisme? Nora siterte selv i sitt forrige innlegg fra Mao:

Can a Communist, who is an internationalist, at the same time be a patriot? We hold that he not only can be but also must be. The specific content of patriotism is determined by historical conditions. There is the «patriotism» of the Japanese aggressors and of Hitler, and there is our patriotism.

Er Nora uenig med Mao i dette? I tilfellet burde hun vel fått det fram i det forrige innlegget? Eller mener Nora at en kan ha flere former for patriotisme, men bare en form for nasjonalisme?

Er det ikke slik at det er politisk kamp om innholdet i nasjonalismen, og at dette innholdet veksler utfra hvordan styrkeforholdet utvikler seg blant klassene som kjemper om dette innholdet?

Skal taktikken overordnes strategien?

Nora skriver:

For å finne fram til hva som er den underliggende motsigelsen her, så begynner Reidar i feil ende. I stedet for å stille seg spørsmål som:

– Hvordan er situasjonen i Norge i dag, hvilke folk og prosesser er i dag viktige i Norge i prosessen vår for å finne de grupper med revolusjonært potensiale?

Så hopper han bukk over dette og begynner å snakke om at for at revolusjonen skal seire må vi samarbeide med småborgerskapet, eller må ha enhet mellom by og land.

Her er vi helt uenig. Jeg mener det er Nora som starter i feil enda, når hun først fokuserer på de kortsiktige interessene, og mener at den langsiktige strategien må tilpasse seg de kortsiktige interessene. Jeg mener det er motsatt – dvs. at våre taktiske disponeringer og prioriteringer må underordnes den langsiktige strategien. Noras linje er en opportunistisk linje, hvor hun argumenterer for at det er best å lage en politikk utfra hva som er opportunt i arbeiderklassen på kort sikt, og ikke hva som er best på lang sikt.

Om vi følger denne linja, så vil revolusjonen aldri skje, siden man ikke vil klare å lage bro fra de fattigste delene av

proletariatet (som utgjør en liten minoritet i folket) til de breie folkemassene. Nora har rett i at det er i de laveste delene av proletariatet hvor en har størst potensiale for å få oppslutning om revolusjonære standpunkter og argumenter i dag. Men til dette er det et par ting å innvende:

1. Selv om det taktisk idag er lurt for kommunistene å fokusere i disse lagene, så er det ikke kun herfra det er mulig å rekruttere. Det er derfor ikke slik at det er lurt å fokusere så ensidig, at dette blir eneste kilde for rekruttering
2. Taktikken må underordnes strategien. En må derfor ha klart for seg strategien og ikke brenne broer mellom klasser og lag i klasser som en strategisk er avhengig av å få til å stå sammen

Finnes det en revolusjonær klasse i Norge i dag?

Nora skriver:

Er det slik at Reidar mener at det eksisterer en klasse, eller deler av en klasse i dag som kan rekrutteres til kommunistisk arbeid for revolusjon?

Vårt synspunkt er at det eksisterer en slik gruppe, og at denne tilhører de lavere lag i arbeiderklassen.

Det er ingen klasse i Norge idag som er moden for revolusjon. For at hele samfunnsklasser skal bli klare for revolusjon, må en først ha en revolusjonær situasjon – det er det som kjent ikke idag. Det er ikke nok at en liten minoritet i folket er klare for revolusjon. En må ha med seg de store folkemassene for at en revolusjon skal kunne gjennomføres.

Nora skriver videre:

Å tro det motsatte, at det finnes et veldig stort sosialt

grunnlag for revolusjon, at arbeideraristokratiet og flere kan mobiliseres på kort sikt, fører enten til eventyrpolitikk eller reformisme.

Det er ingen klasse i samfunnet idag som «på kort sikt» kan mobiliseres for revolusjon. Å tro *dét* er eventyrpolitikk. For at en slik situasjon skal oppstå må det tålmodig og systematisk kommunistisk arbeid til, kombinert med endringer i samfunnet som fører til at borgerskapet blir ute av stand til å styre som før. Erfaring tilsier at folk idag må vinnes én for én for kommunisme og revolusjon, og at de ikke kommer i større grupper. Erfaring tilsier også at det idag er flertall av dem som vinnes for kommunismen er ungdom og at flertallet av disse igjen kommer fra, eller tilhører lavere lag av proletariatet (men ikke utelukkende herfra!).

Kan et kommunistparti lage revolusjon uten en revolusjonær situasjon?

Nora skriver:

Alle politiske partier må ha en basis i en klasse, må representere en klasses faktiske interesser, og være nært knyttet til denne klassen for å vokse og få betydning. Selv om vi i lengden må være sterke i hele arbeiderklassen, og antakeligvis i småborgerskapet også, så er oppgaven i dag å finne og knytte oss til de lavere delene som også i dag ser behovet for revolusjon. Alternativet er «ventismen», strategien som går ut på å vente på den store krisa som gjør at flertallet i arbeiderklassen plutselig blir mottakelig for revolusjonær agitasjon.

Er Reidar uenig eller enig i dette?

Jeg er uenig i at oppgaven i dag utelukkende er å fokusere på «de lavere delene som også i dag ser behovet for revolusjon». For det første finnes det ikke noe slikt lag i arbeiderklassen som idag ser behovet for revolusjon – det finnes kun noen relativt få enkeltindivider fra denne (og en rekke andre klasser) som ser dette behovet. Riktignok er det rimelig å anta at det er en høyere prosentandel i de lavere lag av arbeiderklassen som ser dette behovet. Men det betyr ikke at det er lurt å utelukkende fokusere på rekruttering fra dette skiktet.

Jeg lurer litt på hva som menes i siste setning («Alternativet er «ventismen», strategien som går ut på å vente på den store krisa som gjør at flertallet i arbeiderklassen plutselig blir mottakelig for revolusjonær agitasjon.»). «Ventismen» er kjent som teori utvikla av folk som mener at teorien om Langvarig folkekrig som Mao utviklet i krigen mot Japan er en universell teori((se f.eks.: <https://www.bokklubben.no/sosial-og-politisk-filosofi/continuity-and-rupture-philosophy-in-the-maoist-terrain-j-moufawadpaul/produkt.do?produktId=13957206>)). Disse setter denne teorien opp mot teorien om langvarig hovedsakelig legal kamp for å akkumulere krefter – som de også kaller for «oktoberveien». Den siste «oktoberveien» mener de fører til «ventisme» siden en ikke umiddelbart kan starte væpna kamp, slik de mener en kan gjøre utifra teorien om langvarig folkekrig som en universell teori.

Mener virkelig Nora at en kan gjennomføre en revolusjon, uten en revolusjonær situasjon, og kun med en liten minoritet i arbeiderklassen for revolusjonen? Hvis det er «ventisme» å mene at det må være en revolusjonær situasjon for at en revolusjon skal bli mulig – ja da er jeg ventist i godt selskap sammen med Lenin(https://en.wikipedia.org/wiki/Revolutionary_situation)). Jeg er som nevnt enig i at det idag er størst potensiale for å vinne folk for kommunismen i de lavere lag av proletariatet.

Følgelig er det også flest å rekruttere herfra. Det gjør at det er lurt å prioritere innsats i dette skiktet. Men:

1. Ikke på en måte som gjør at en brenner bruer mot andre øvre sjikt av proletariatet og småborgerskapet som en seinere er nødt til å vinne for revolusjonen
2. En må ikke lukke øya for det revolusjonære potensiale som finnes for andre klasser, og individer fra andre klasser. Det er veldig gode grunner for at folk fra høyere lag av arbeiderklassen og småborgerskapet også bør kjempe for å avskaffe kapitalismen.

Lenin skriver om en revolusjonære situasjon er noe som skjer uavhengig av viljen til individer, grupper partier eller til og med klasser.

Om Nora derimot legger noe annet i begrepet «ventisme» er det fint om hun utbroderer. Det er iallefall ikke slik at det er umulig å bygge partiet, uten å bukke under for opportunisme, om det er det Nora tenker. Tvertimot er det umulig å bygge et kommunistparti i Norge idag, uten at en ser at partiet må bygges gjennom å rekruttere én for én, og at taktikken må underordnes strategien.

Nora skriver:

Vi er ikke enige i at det som tjener kommunistenes vekst på kort sikt (altså å bygge et kommunistparti, og få røtter hos massene) er et underordna spørsmål. Det er meningsløst å ha planer om strategi på et mye senere nivå når man ikke klarer å stable på beina noe som helst av betydning. At det skal være viktigere for kommunister i imperialistiske land å jobbe for å tilrettelegge for revolusjon i den tredje verden enn å jobbe for revolusjon i eget land er tredjeverdenisme.

Her igjen er vi tilbake til at Nora mener den revolusjonære strategien må underordnes de umiddelbare taktiske spørsmålene.

Jeg vil sitere litt fra Stalin på spørsmålet om strategi og taktikk:

3. Flo og ebbe i bevegelsen, og taktikken. Taktikken er å bestemme linjen for hvordan proletariatet skal opptre i de forholdsvis korte perioder med flo eller ebbe i bevegelsen, oppsving eller nedgang i revolusjonen, den er kampen for å gjennomføre denne linjen ved å erstatte de gamle kampformer og organisasjonsformer med nye, erstatte gamle paroler med nye, eller ved å kombinere disse former osv. Mens strategien tar sikte på det mål å vinne krigen f.eks. mot tsarismen eller mot borgerskapet, å føre kampen mot tsarismen eller borgerskapet til ende, så stiller taktikken seg mindre langtsekkende mål, for den tar ikke sikte på å vinne krigen som helhet, men bare på å gjennomføre med hell enkelte slag, enkelte kamper, enkelte kampanjer, enkelte aksjoner som svarer til den konkrete situasjonen i en periode enten med oppsving eller nedgang i revolusjonen. Taktikken er en del av strategien, og den er underordnet strategien og tjener den.

Taktikken skifter alt etter som det er flo eller ebbe. Mens den strategiske plan ikke ble forandret i tiden for den første etappe av revolusjonen (1903 til februar 1917), så forandret taktikken seg flere ganger i løpet av denne tiden. I perioden 1903 til 1905 var partiets taktikk offensiv, for vi hadde flo i revolusjonen, det var oppsving i bevegelsen, og taktikken måtte bygges på denne kjensgjerning. I samsvar med dette var også kampformene revolusjonære og svarte til de krav som revolusjonsfloen stilte. Lokale politiske streiker, politiske demonstrasjoner, politisk generalstreik, boikott av dumaen, oppstand, revolusjonære kampparoler – det var kampformer som ble brukt skiftevis i denne perioden. I sammenheng med kampformene forandret også organisasjonsformene seg den gang. Fabrikkomiteer, revolusjonære bondekomiteer, streikekomiteer, sovjetar med arbeiderrepresentanter, et arbeiderparti som opptrådte mer eller mindre åpent – slik var organisasjonsformene i denne

perioden. (<https://tjen-folket.no/index.php/2019/10/25/strategi-og-taktikk/>)

Når en snur dette på hodet, og gjør taktikken til hovedsiden som strategien må tilpasse seg, så betyr dette at en ikke har noen strategi i det hele tatt. Da snur man kappe etter vinden og er dømt til å tape det langsiktige revolusjonære perspektivet.

Vi befinner oss på randen av en ny økonomisk krise

I skrivende stund er vi helt på tampen av en høykonjunktur i det meste av den industrialiserte delen av verden. Kapitalismen går i en syklus på i flere faser (krise, stagnasjon, vekst, høykonjunktur) hver syklus varer 8-12 år (<https://www.maoisme.no/2021/08/laerebok-i-politisk-okonomi/>)).

I tillegg til denne sykliske krisen som er overmoden, så har vi en situasjon hvor kampen om råvarer, ressurser og markeder skjerpes mellom imperialistmaktene. USA med allierte fører i praksis en proxy krig mot Russland i Ukraina. Samtidig som USA også kvesser klørne mot den fremvoksende trusselen fra Kina. På toppen av dette er kapitalismen tøylesløse behov for profitt, og derigjennom energi til produksjon, ført jordkloden på kanten av en økologisk katastrofe. Menneskeheten, og dermed også kapitalismen er avhengig av et minimum av økologisk liv på denne kloden for å kunne eksistere. Det gjør at vi nå har ekstrem dårlig tid på å legge om produksjonen på en slik måte at vi slutter å forpuste kloden på den måten vi idag gjør på akselererende vis.

Situasjonen er som om en sitter i en bil, og alle varsellampene i dashbordet begynner å lyse rødt, og det starter å pipe og hyle i alle alarmer som bilens sensorer har.

Er det da sannsynlig at vi bare kan fortsette å kjøre akkurat som før, uten at bilen stopper eller havarerer? Er det da lurt av oss å planlegge som om det er sannsynlig at dagens situasjon kommer til å vare i lang tid framover?

Hvordan kommer brede lag av folket (øvre lag av arbeiderklassen og småborgerskapet) til å reagere når levestandarden vil bli kraftig redusert, samtidig som konsekvensene av kapitalismen kriser, krig og rovdrift på naturen velter over dem? Er det usannsynlig at vi om noen få år kan få en situasjon hvor revolusjonære argumenter kan finne klangbunn hos brede lag av folket? Inflasjonen (og med den renten) er på vei oppover. I April var den på 5,4%. I skrivende stund er det på rundt 8% i USA og Tyskland. Det er betydelig over hva folk har fått i lønnsoppgjøret. Prisene øker, og lønnen følger ikke etter. Med andre ord er vi allerede i en situasjon hvor arbeidsfolk i alle lag av klassen merker konsekvensene av de kommende krisene.

Kort oppsummert er jeg helt uenig i at vi skal utelukkende fokusere på de laveste lagene i arbeiderklassen, og jeg er uenig i at vi skal sette taktikken over strategien.

Er «massene» en minoritet?

Nora skriver:

Det må også sies at de dypeste massene er en minoritet i landet, uansett hvordan en snur og vender på det.

Jeg undrer meg over dette sitatet. Hva menes med «massene»? Om vi oversetter til engelsk («The masses») så Merriam Webster følgende definisjon:

the ordinary or common people((<https://www.merriam-webster.com/dictionary/the%20masses>))

Normalt sees dette på som noe annet en eliten og bunnen av samfunnet. Kan «de dypeste massene» være en minoritet? Det som jeg stusser på er at Nora skriver om disse «dypeste massene» som noe avskilt fra majoriteten (dvs. massene som helhet). Mener Nora at vi skal fokusere på «de dypeste massene» utelukkende, og ikke på «massene» (i betydning den store majoriteten av vanlige folk)? Slik som jeg tolker Nora, så mener hun at flertallet av massene er nasjonale, mens «de dypeste massene» er antinasjonale, og siden vi skal kun fokusere på denne minoriteten, så skal vi være antinasjonale.

Er det virkelig slik at Nora mener opportunistiske hensyn til denne minoriteten skal være avgjørende for hva slags prinsipielt standpunkt vi bør ha i det nasjonale spørsmålet? Gjelder dette andre prinsipper også?

Er flagget symbolet til staten, eller nasjonen?

Nora skriver:

Flagget har en historisk og nåtidig konkret betydning. Flagget er innført av herskerne og feirer deres makt. Det at det norske folk og den norske stat er to forskjellige ting er sant, men flagget representerer staten og hvem som har makta.

Det norske flagget ble vedtatt av det Norske Stortinget som ledd i frigjøringen fra unionen med Sverige. Det er ikke dermed sagt at det er et symbol på den norske staten. Formelt er kongen statsoverhodet i dette landet, og vi har eget kongeflagg som symbol på dette(https://no.wikipedia.org/wiki/Det_norske_kongeflagget) . Det norske flagget symboliserer den norske nasjon. Unionen med Sverige ble først opphevet i 1905, det har dermed relativt kort levetid som symbol her i landet. På tross av dette identifiserer det store flertallet av arbeidsfolk i dette

landet seg med flagget, og heiser det i diverse anledninger når noe skal feires, eller i sorg ved dødsfall. Om en ser på arbeiderklassestrøk på 17 Mai, så vil en se at det slett ikke er bare herskerne som heiser dette flagget.

Historikken bak flagget er dessuten uansett underordna hvilke rolle flagget spiller idag. Det er feil at den norske stat, og det norske monopolborgerskapet er interessert i å styrke den norske nasjonalfølelsen. Som jeg har argumentert for før, er det tvert imot slik at de heller er interessert i å styrke en «europaisk» identitet på bekostning av den nasjonale. Om norsk nasjonalisme har fungert reaksjonært før, så betyr ikke det at den må gjøre det idag. Som marxister må vi ta en konkret analyse av den konkrete situasjonen, og justere vår linje slik at den blir i pakt med den virkeligheten vi lever i idag. Virkeligheten idag er at monopolborgerskapet vil rive ned den nasjonale sjølråderetten og erstatte den med EU imperialismen. Da er det vår plikt som kommunister å bruke de mulighetene vi har for å svekke imperialismen.

Det stemmer at sosialdemokratene ønsker å knytte «velferdstaten» og sosialdemokratiet til den norske identiteten. Til en viss grad er det vel også mange som tenker det slik. Men om det er slik, betyr ikke det at det for framtiden må være slik. Hva som assosieres med en nasjon er noe som er i konstant utvikling utifra den politiske kampen om hva den er og bør være. Om Norge fikk en sosialistisk revolusjon, ledet av kommunister, så ville raskt Norge og det norske bli assosiert med kommunisme.

Er integrering synonymt med assimilering?

Nora skriver:

Mange innvandrere er en del av den norske nasjonen. Og mange ønsker ikke å være det. Media framhever selvsagt hele tiden

de som ønsker å være det som passer som hånd i hanske med nasjonalistenes syn på hvordan en utlending i Norge bør oppføre seg. Og det er et massivt press på at alle burde være norske, fordi det norske har høyere verdi i dette landet. «Integrering» er som regel synonymt med «assimilering», og denne «integreringa» er styrt og administrert av behovene til den borgerlige staten.

Hva mener Nora det betyr å «være norsk», når hun skriver at «alle burde være norske»? En ting er hva enkelte legger i dette selv. En annen ting er hva det faktisk betyr. Den norske nasjon utgjør alle som bor i Norge. Det er opp til oss, menneskene som utgjør denne nasjonen, og bestemme hvordan vi vil ha det her og hva det betyr å «være norsk».

Nora skriver om dem «som ikke vil være norske», akkurat som om dette er noe en kan velge selv om en bor her. Det er bare en måte å velge bort å være norsk, og det er å flytte ut (og selv da, vil en fortatt ha med seg en bit av Norge i form av påvirkningen en motvillig har fått her).

Er en her og lever i det norske samfunnet, så vil en både påvirke og bli påvirket av det «norske». Det Nora må skrive om er personer som er fremmedgjorte for den norske nasjon, og føler det som en makt det ikke kan påvirke. Akkurat som all annen fremmedgjøring er dette en forestilling som grunnleggende er falsk. Skal vi kunne forandre samfunnet må vi bekjempe falsk bevissthet, og ikke dyrke det, slik en vil gjøre dersom en aksepterer fremmedgjøringen av nasjonen som om det var virkeligheten.

Nora skriver:

«Integrering» er som regel synonymt med «assimilering», og denne «integreringa» er styrt og administrert av behovene til den borgerlige staten.

og videre:

Hvordan kan vi da hevde at en «inkluderende norsk nasjonalisme» gjør forholda bedre for den revolusjonære bevegelsen?

Hva er argumentene for at den norske staten har en politikk på å assimilere folk fra andre nasjoner? Hvorfor gir de da f.eks. statstøtte til religiøse og kulturelle organisasjoner som ikke er tradisjonelt forbundet med den norske nasjonen? Hvorfor gir statskanalen NRK dekning og positiv omtale av muslimske religiøse sermonier, med kjente norske TV ankere som deltakere? ((NRKs id-feiring ledet av Rima Iraki <https://tv.nrk.no/serie/festen-etter-fasten/2022/MUHU25000022>)). En kan kritisere den norske staten for å ikke gjøre nok for å tilrettelegge for nasjonale og kulturelle tradisjoner som ikke blir sett på som tradisjonelt norske, men er det virkelig sant at den norske stat i 2022 «som regel» driver med assimilering?

Til spørsmålet om hvordan inkludering «gjør forholda bedre for den revolusjonære bevegelsen», så er det slik at hvis folk som flytter til og jobber i Norge ikke inkluderes, så betyr det at disse ikke blir en del av den norske arbeiderklassen. Da blir det slik at arbeiderklassen segregeres utifra nasjonal bakgrunn. Hvordan skal det tjene den revolusjonære bevegelsen at arbeiderklassen ser på seg selv som splittet i ulike nasjoner? Skaper dette enhet og kampkraft? Vil det ikke gi mer styrke om hele den norske arbeiderklassen ser på seg selv som en felles nasjonal arbeiderklasse som består av individer med en rekke forskjeller, herunder erfaring, kulturell, religiøs og kulturelle forskjeller?

Nora skriver:

Mange flyktninger og innvandrere opplever mye rasisme basert på at det norske har høyere verdi og deres egen kultur og bakgrunn og religion nedvurderes og rangeres som

mindreverdig. Dette fører naturlig nok til en del motstand og misnøye med norsk nasjonalisme.

Det stemmer at det finnes rasisme i dette landet, og at dette også kommer til uttrykk gjennom sjåvinistiske holdninger mot kulturer en ikke ser på som norske. Vi er begge enige i at denne rasismen må bekjempes. Det vi er uenige om er linje vi skal legge oss på i dette spørsmålet.

Først må vi få klarhet i fakta. Finnes det nasjonale forskjeller? Er det slik at den norske nasjon er en nasjon som utgjøres av de menneskene som bor her, og at den derfor er i konstant endring i pakt med endringen av befolkninga? Er det slik at denne kulturelle påvirkninga fra folk som flytter inn her fører til en positiv utvikling av den norske kulturen, eller har rasistene rett i at det er en trussel mot den norske kulturen?

Jeg mener det er en positiv utvikling, og at det slett ikke er noen trussel mot den norske nasjon. Vi bør derfor bekjempe rasismen, uten at vi trenger å bekjempe norsk nasjonalfølelse. Tvertimot bør vi heller opplyse folk om hva den norske nasjon faktisk er, slik at vi kan rive ned alle fordommene og mytene som rasistene sprer. Det er kun på dette grunnlaget vi faktisk kan få til en ekte enhet i den norske arbeiderklassen.

Nora viser til Debatten i NRK mellom Fawad Ahsraf og Abid Raja, og skriver:

«Det er tydelig at mange føler at de ikke lenger vil presse seg inn i «norsk»-begrepet»

Det tror jeg er en viktig observasjon. Men Nora og Fawad tar feil når de tror at en aktivt kan velge, eller må jobbe for å bli norsk. En trenger hverken gå i bunad, heise flagg på nasjonaldagen, eller spise fårikål for å bli norsk. En er en del av det norske bare ved å være seg selv i det norske

samfunnet. En trenger ikke presse seg til noe som helt, og en kan ikke velge å ikke være norsk (typisk nok sa Fawad i debatten at han følte seg mer norsk i England en i Norge. Det er veldig vanlig at personer som ikke føler seg norske i Norge, føler seg Norske i utlandet. Det har med myter om et slags urnorsk ideal som liksom skal være mer norsk en Fawad som har vokst opp i Norge med foreldre som flyttet inn her fra Pakistan). Fawad og Abid er norske uansett hva «de svina»((Fawad rasistiske svin som mener han ikke er norsk nok)) mener om det spørsmålet. Rasistene kan ha så teite meninger de vil – det ender ikke på faktum når det gjelder hvem som er norske og ikke. Rasistene bestemmer slett ikke hvem som er norske. Og gi dem slik definisjonsmakt er i praksis å støtte rasistene.

Fawad er norsk, uansett om han vil eller ikke og uansett hva han kaller seg. Siden han stammer fra foreldre som kom hit som innvandrere fra Pakistan, så har han antagelig identitet også knyttet mot Pakistan, på lik linje med mange andre nordmenn. Det gjør han ikke mindre norsk av den grunn.

Nora skriver at Raja strever med å bli godtatt som norsk. Dette er ikke en riktig oppfattet av Nora. Raja strever ikke etter å bli godtatt som norsk. Det han strever med er rasistiske holdninger som vil ekskludere folk fra nasjonen basert på rase, religion eller etnisitet. Dette er ikke en kamp Raja fører aleine. Alle antirasister fører denne kampen, men noen antirasister forstår ikke det nasjonale aspektet i kampen og overlater derfor til rasistene å definere hva det betyr å være norsk. Nora skriver at det er en kamp om å «tilfredsstille hvite nordmenn». Men det er tvertimot en kamp for å slå tilbake feilaktige oppfatninger spredt av rasister om hva det betyr å være norsk. Det er en kamp for å forstå at den norske nasjon er som andre nasjoner i konstant endring, og at alle vi som bor her er en del av dette nasjonale felleskapet. Forskjeller og ulikhet er ikke en svakhet, men en styrke. Som marxister veit vi at det er motsigelser som driver

utviklinga framover. Dette gjelder også for den norske nasjonen.

Nora skriver:

Det er de som går imot denne tvangsintegreringen og assimileringen som er opprørske, som på grunn av sine erfaringer med undertrykking avviser norskheten og nasjonalismen, de som tør å si ifra og ta standpunkt på grunn av undertrykking som er de mest radikale.

Hva slags fakta underbygger hun dette med? Hun viser ikke til noe fakta for å bevise denne påstanden. Er dette bare løs spekulasjon?

Hvis vi skal spekulere videre på dette, så lurer jeg på hva slags opprør en minoritet som ikke føler seg som en del av den norske arbeiderklassen vil skape? Er det et opprør som vil forsøke å samle flest mulig i klassen mot borgerskapet, eller er det et opprør mot «tvangsintegreringen og assimileringen» som Nora mener trykker dem ned? Om det er det siste, så er det sjølsagt noe vi som kommunister bør ta på alvor. Det finnes mye rasisme i det borgerlige samfunnet, ikke minst i den norske staten. Dette må vi ta på alvor og gå i spissen for å organisere kamp og motstand mot. Men ikke på en måte hvor det fungerer splittende på arbeiderklassen. Og ikke på de rasistiske premissene for hva det betyr å være norsk. Kampen mot slik rasisme må kjempes for å skape større enhet i arbeiderklassen, og med å spre kunnskap og innsikt om det nasjonale som et ledd i kampen for å få denne enheten.

Den samiske nasjon

Nora siterer meg på: «*En nasjonalstat kan grunnlegges delvis på en undertrykt minoritets område. Men en nasjon kan aldri grunnlegges på bekostning av en annen nasjon på samme måte.*» Og innvender at «*Nå er det faktisk slik at med en aggressiv*

fornorskningspolitikk så har en rekke samer blitt fornorska, og dermed blitt en del av den norske nasjonen på bekostning av den samiske».

Det stemmer at den norske staten har ført en en grov rasistisk assimileringpolitikk mot samene, hvor de har brukt metoder som tvangsadopsjon og sterilisering. Men her ser ikke Nora poenget mitt. Det er den norske stat som har gjort dette. Den norske nasjon er ikke grunnlagt på denne politikken. Den norske nasjon har lenge før den norske assimileringspolitikken levd i sameksistens med den samiske, hvor det har vært kulturelle og økonomisk gjensidig påvirkning mellom dem.

Er nasjonalisme i samsvar med imperialismen?

Nora skriver videre:

vi mener at nasjonalismen er i samsvar med det materielle grunnlaget – med imperialismen

Her trenger Nora å forklare litt nøyere hva hun mener. For det første: Hva slags imperialisme snakker hun om her? Snakker hun om imperialismen som en fase i kapitalismen (slik Lenin beskriver). Eller om imperialisme i den klassiske betydning, slik det bla. ble praktisert i Romerriket?

Om hun mener som en fase i Imperialismen: Hvordan forklarer hun da at nasjonalismen som ideologi oppsto i kjølvannet av den Franske revolusjon (1789-1799), dvs. før den imperialistiske fasen i kapitalismen?

Om hun mener i den klassiske betydningen: Hvordan forklarer hun at nasjonalismen som ideologi oppsto lenge etter imperialistiske stater som f.eks. Romerriket?

I tillegg så har jeg tidligere skrevet om hvordan

nasjonalismen i Europa nettopp står i veien for det imperialistiske EU prosjektet. Det blir dårlig debattstil å konkludere med det motsatte, uten å argumentere mot mine argumenter.

Nora spør om jeg er enig i:

Mantraet om at alt er så bra i Norge og at vi er så heldige som bor i Norge brukes for å ugyldiggjøre folks erfaring med undertrykking og vanskeligheter.

Nasjonalismen fungerer ideologisk samlende for den borgerlige staten. Styresettet her betegnes som norsk, den norske politiske modellen, den norske velferdsstaten, og folk som ikke støtter opp om denne modellen ses på som «fremmede».

Nasjonalismen fungerer som en legitimering av norske imperialistiske interesser og som smører av dette. Siden nordmenn er så gode, og dette gjelder også politikerne, så er det nordmenn og norske selskaper og den norske staten gjør i andre land, noe de gjør av god intensjon og for å hjelpe andre. «Norske interesser» i betydningen den borgerlige statens interesser anses som i alles interesse.

1. Jeg er enig i at det finnes et slikt mantra.
2. Jeg er uenig i at nasjonalismen fungerer samlende «for den borgerlige staten». Jeg mener at det finne flere former for nasjonalisme i Norge, at det finnes forskjellig klassestempel på disse, og at det pågår en politisk kamp rundt dette. I tillegg er det slik at nasjonalismen generelt fungerer ødeleggende for EU prosjektet som vil erstatte nasjonal identitet med en felles «europeisk» identitet.
3. Jeg er uenig i at nasjonalisme «fungerer som legitimering av norske imperialistiske interesser». Det stemmer at borgerskapet tidvis bruker nasjonale argumenter for å legitimere sine interesser, men det betyr ikke at nasjonalisme «fungerer som legitimering».

I allefall ikke i større grad en at «solidaritet», «miljøvern» osv. gjør det, siden borgerskapet også bruker slike type argumenter for å legitimere sine ugjerninger.

Hvor mange ganger ble klasseperspektivet likvidert i AKP?

Nora påstår at det kommunistiske perspektivet i AKP ble likvidert 2 ganger, uten at hun argumenterer for at det var noen periode med kommunistisk perspektiv mellom disse to likvideringene. Begrunnelsen er at «AKP kunne utviklet klasseperspektivet». Her er det en åpenbar logisk brist. Vi får vel tolke henne til å mene at det kommunistiske perspektivet ikke ble likvidert den andre gangen, men at EU kampen førte til at det ble umulig å «utvikle klasseperspektivet» på nytt.

Hun argumenterer for dette med:

De hadde et klasseperspektiv som de i økende grad fjernet fra paroler og synsfelt, fordi den nasjonale kampen tok overhånd. Dette er ikke en deterministisk analyse av typen «å fokusere på nasjon vil alltid føre til tap av det kommunistiske perspektivet.» Det er bare helt faktisk slik at fokuset på det nasjonale gjorde at fokuset på klassekamp og revolusjon ble trengt vekk eller ikke kom fram.

Jeg er slett ikke sikker på at klasseperspektivet ble «i økende grad fjernet» eller «fokuset på det nasjonale gjorde at fokuset på klassekamp og revolusjon ble trengt vekk eller ikke kom fram» i denne perioden. Nora har heller ikke noe fakta for å underbygge denne påstanden (selv om hun påstår at det «faktisk» var slik). Jeg antar dette er spekulasjon fra Nora sin side, siden jeg tviler på at noen har undersøkt denne påstanden. Det er ingen automatikk i at fokuset på nasjonal

sjølråderett (som var det nasjonale fokuset fra AKP i kampen mot EU) må fortrenge fokuset på klassekamp og revolusjon. Tvertimot er det slik at monopolborgerskapet leder an i kampen mot den nasjonale sjølråderetten, dermed er det logisk å fokusere på klasseperspektivet i denne kampen. For kommunister er det viktig å knytte en hver kamp opp mot det strategiske målet: Revolusjon og kommunisme. Men dette revolusjonære perspektivet var som nevnt allerede drept i AKP. AKP var ikke kommunistisk, derfor eksisterte ikke dette perspektivet hverken rett før eller under kampen mot EU. Det kunne følgelig ikke fortrenkes. Den kunne (iallefall i teorien) gjenreises, og noen medlemmer i AKP knyttet også kampen mot EU opp mot den revolusjonære antikapitalistiske kampen, men disse var som før i mindretall. Det er ingen grunn til å tro at de skulle fått flertall, dersom AKP hadde hatt en mindre nasjonal innstilling.

Hvilke reformkamper fører til likvidering av kommunistiske prosjekter?

Nora skriver:

Man ser dette også i din egen argumentasjon for at kampen mot EU var betydningsfull for å gjøre kampen for revolusjon enklere. Da lurer vi på hvor mange andre reformer du mener gjør kampen for revolusjon enklere i Norge, på tross av at det har betydd at folk har lagt fra seg oppbygginga av det kommunistiske partiet.

Slik jeg forstår dette, så mener Nora at kampen mot EU betydde «at folk har lagt fra seg oppbygginga av det kommunistiske partiet». Til dette vil jeg si:

1. Det er feil at EU kampen førte til at folk la fra seg oppbygginga av det kommunistiske partiet (jfr. det

faktum at AKP forlengst hadde blitt et revisjonistisk parti)

2. Det er feil at reformkamper må føre til at en legger fra seg oppbygginga av det kommunistiske partiet (tvert imot er korrekt reformkamp en forutsetning for å kunne bygge et kommunistparti)
3. Det er feil at kamp mot EU ikke kan kombineres med oppbygging av det kommunistiske partiet

Om Håkon Meyer – antinasjonal «kommunist» som ble landsforæder og meldte seg inn i NS

Nora skriver:

Dersom du mener at linja som argumenteres for her er av samme type linje som Håkon Meyer, bør du absolutt løfte det fram i lyset. På samme måte burde vi peke på likeheter dersom vi mener det er det mellom din og Pål Steigan sin linje.

SNL skriver følgende om Håkon Meyer:

Håkon Meyer var en norsk politiker. Han var den fremste av overløperne fra [arbeiderbevegelsen](#) til [Nasjonal Samling](#) (NS). I 1930-årene var han en ledende [sosialistiskideolog](#), men under [andre verdenskrig](#) meldte han seg inn i NS i 1940 og ble [kommissarisk](#) leder for [Norsk Kommuneforbund](#) i perioden 1941–1942.

Etter krigen og [landssvikoppgjøret](#) satt han fengslet i tre år. ((https://snl.no/H%C3%A5kon_Meyer))

Håkon Meyer var antinasjonal akkurat som Nora. På grunn av sitt ensprede fokus på klassekamp, evnet han ikke å se at hovedmotsigelsen i Norge skiftet fra klassemotsigelsen til kampen for nasjonal selvstendighet da de Tyske nazistene

okkuperte Norge. Han mente at den norske arbeiderklassen hadde mer til felles med de tyske soldatene (som i stor grad besto av personer fra arbeiderklassen) enn med det norske borgerskapet. Følgelig mente han at kampen mot det norske borgerskapet fortsatt var den viktigste motsigelsen for den norske arbeiderklassen også når Norge var okkupert. Han tenkte videre at dette norske borgerskapet nå var kraftig svekket da Norge ble okkupert, og han mente at det ga muligheter for at arbeiderklassen kunne forhandle seg til bedre betingelser under okkupantenes regime. Som en konsekvens av dette så han det formålstjenlig å melde seg inn i NS utifra denne logikken.

Jeg tror selvfølgelig ikke at Nora tenker at dette var gode analyser og vurderinger fra Meyer. Men det er noen fellestrekk: Begge argumenterer mot at nasjonale hensyn kan være i den norske arbeiderklassens interesser, og begge har ett ensporet fokus på arbeiderklassen (eller for Noras del – laveste lag i arbeiderklassen). Jeg lurer dessuten på hva Nora vurderer som den politiske hovedmotsigelsen i Norge før folkeavstemninga om norsk medlemskap til EU? Var det klassemotsigelsen, eller spørsmålet for eller imot EU?

Om en mener hovedmotsigelsen var spørsmålet om EU medlemskap, så betyr det at en mener en nasjonal kamp i denne perioden var hovedmotsigelsen og ikke klassekampen. Om en derimot mener klassemotsigelsen var hovedmotsigelsen på denne tiden, så betyr det at en har enda mer politisk tilfelles med Håkon Meyer.

Antinasjonalismen er en alvorlig feil i politisk linje, som for Meyers del fikk katastrofale konsekvenser. Selv om Nora ikke er enig med Meyer, så deler hun grunnleggende den samme antinasjonale linjen. Feil linje, fører til feil politisk praksis. Det er derfor viktig at vi tar alvorlig på dette spørsmålet.

Finnes det en antinasjonal massebase for revolusjon i Norge?

Nora skriver:

Ordet overordna betyr at det er viktigere betydning enn noe annet, en høyere betydning, at det blir prioritert eller kommer først.

Dersom vi er enige i at å bygge kommunistpartiet, regner jeg med at vi er enige i at det betyr å bygge en massebase blant den lavere delen av proletariatet? Eller hvor mener du vår massebase i dag er?

Det er helt avgjørende at vi forstår at det pt. ikke finnes noen kommunistisk massebase i Norge. Idag rekrutteres folk én, for én til kommunismen. Illusjonen Nora har om at det finnes revolusjonære masser i Norge idag er en farlig venstrefeil, som kan føre til eventyrpolitikk, hvor en liten kommunistisk «elite» løper i «front», uten at det følger noen masser med. Venstreavvikere tror de løper i spissen for massene, men i virkeligheten leder de ingen andre enn seg selv, og lever avsondret fra de massene de tror de leder.

Nora tar feil i at det finnes noe massegrunnlag i et antinasjonalt lag i arbeiderklassen. For det første er det ingenting som tyder på at det i det laveste laget i arbeiderklassen er et flertall av antinasjonale. Tvertimot har jeg gitt tall som tyder på det motsatte((<https://www.maoisme.no/2022/05/den-antinasjonale-feilen/>)). For det andre er det slik at selv om Nora hadde rett i at det laveste laget i proletariatet var antinasjonalt, så er det fortsatt ikke tilstrekkelig for kommunistene å kun vinne oppslutning i dette laget. For at en revolusjon skal være mulig, må kommunistene vinne oppslutning i det store flertallet av massene i sin helhet.

Kort oppsummert er den antinasjonale linjen en oppskrift for å

issolere kommunistene fra massene. En oppskrift for å lage en liten sekt som kun kan rekruttere fra liten minoritet i samfunnet.

Nora skriver:

Det virker som om Reidar ønsker en populisme (alle slags argumenter folk kan være enig i, «uansett hvilke vi liker best») når det gjelder nasjonalisme, men avviser flyktningers erfaringer med imperialism, rasisme og følgende negativ innstilling til norsk nasjonalisme som «populisme».

Jeg forstår ikke hvor Nora har det fra at jeg ønsker populisme i det nasjonale spørsmålet, når jeg eksplisitt argumenterer for det motsatte. Jeg skrev:

Som kommunister kan vi uansett ikke legge populisme til grunn for den revolusjonære strategien. Om proletariatet objektivt har interesser av forsvar for nasjonalstaten, så må vi overbevise de som ikke innser dette, framfor å støte fra oss de delene av proletariatet som har en korrekt oppfattelse av dette spørsmålet ved å agitere for en dårlig linje av populistiske årsaker. ((<https://www.maoisme.no/2022/01/men-om-det-nasjonale-sporsmalet/>))

Poenget er at vi ikke skal la det være avgjørende hva som er populære oppfatninger, når vi legger vår politiske linje. Poenget mitt er at selv om Nora skulle ha rett i at flyktninger er antinasjonale, så er ikke dette avgjørende for hva slags linje vi skal ha i dette spørsmålet. Nora derimot har som sitt hovedargument nettopp at denne gruppen er antinasjonale, og derfor mener hun vi også skal være det for å tekkes denne gruppen. Dette er populisme. I tillegg har Nora 0 statistikk eller undersøkelser som underbygger at hypotesen om at flyktninger/ det laveste laget i proletariatet er antinasjonale. Tvertimot er det jeg som har tall som peker i

motsatt retning, men som sagt er dette uansett et underordna poeng.

Nora skriver:

Å bruke begrepet forsvar av nasjonalstaten gir inntrykk av at staten er under angrep. Og i så fall, hvem er det som angriper den? Proletariatet har interesse av å holde Norge utenfor EU. Monopolborgerskapet har interesse av å få Norge inn i EU. Vi kan organisere motstand mot dette.

Her gir Nora svaret til sitt eget spørsmål i siste setning. Det er nettopp monopolborgerskapet som fører an i kampen for å avgi suverenitet fra den norske staten til EU's institusjoner.

Nora skriver videre:

Men at kommunistene skal måtte fokusere på en nasjonalistisk agitering, stikk i strid med interessene til folk som undertrykkes av norsk nasjonalisme, er noe annet.

Her gir Nora ubevist støtte til rasister og nazister som ønsker å ta monopol på de nasjonale parolene, og som bruker dette til rasistisk undertrykking. Det er en helt feilaktig påstand fra Nora at de mest undertrykte i landet ikke har interesser av forsvar for nasjonalstaten. Jeg har argumentert for dette en rekke ganger.

Nora skriver videre:

Å lytte til undertrykte folk, og ta med oss den erfaringen når vi arbeider politisk er ikke populisme, det er god masselinje.

Det stemmer at masselinje betyr at en må lytte til massen, systematiserer og analyserer deres tanker og gir tilbake tanker i tråd med deres objektive interesser. Men det blir populisme når en (slik Nora gjør) argumenterer for at vi må

mene det samme som de folkene vi ønsker å rekruttere.

Hvilken nasjonalistiske slagside?

Nora prøver å forklare hva hun mener er nasjonalistisk slagside på følgende måte:

Det kommer ann på hva som er viktig. Er det viktig om nasjonalistisk linje fører til mer nasjonalisme, på bekostning av gruppene som ikke er norske eller hvite? Er det viktig om nasjonalismen fører til splid mellom norske proletarer og andre? Er det viktig om nasjonalismen påvirker kommunistene i sjåvinistisk retning, og står i veien for at vi får tatt ordentlige oppgjør med sjåvinisme? Er det viktig om den nasjonalistiske linja overser erfaringene til de som opplever rasisme, og gjør det vanskelig for oss å knytte oss til proletariatet? Er det viktig om nasjonal agitasjon presser vekk sårt tiltrengt klassebasert agitasjon?

Mener Reidar virkelig at han ikke kan se noen slagsider ved å bruke nasjonalisme i oppbygginga av bevegelsen? Det er helt enkelt og greit – ingen problemer involvert i dette?

Hvis det er problemer og utfordringer i dette, kan du beskrive disse, hvordan de har blitt løst tidligere og hvordan du ser for deg at de skal bli løst i framtiden?

Jeg antar at Noras innledende spørsmål her er ment retorisk. Problemet er bare at premisset i samtlige spørsmål er feil. Det er slett ikke slik at nasjonalisme må få slike følger. Tvertimot er det kommunistenes oppgave å sørge for en linje som skaper enhet i arbeiderklassen. Følgelig kan ikke kommunister ha en linje som får noen av disse konsekvensene Nora nevner. Som jeg tidligere har argumentert for har hele arbeiderklassen (uansett om de har bakgrunn som flyktninger/innvandrere eller ikke) felles interesser i at Norge ikke avgir suverenitet til EU. Ergo er det også mulig å

få til enhet som virker samlende og ikke splittende for klassen.

Spørsmålene til Nora hviler på et mekanisk resonnement om at nasjonalisme må føre til sjåvinisme. Det er litt samme feil som tilhengere av MLMpM som vil lime seg til et sett med dogmer, av frykt for å få en feilaktig linje når de driver politisk kamp i det borgerlige samfunnet. De ser ikke at nettopp ved å gjøre dette så har de limt seg til en feilaktig dogmatisk linje som gjør dem ute av stand til å skape et kommunistparti. Det samme gjelder Noras frykt for at nasjonalisme skal føre til sjåvinisme. Vi må alltid kjempe mot sjåvinisme, og sjåvinistiske tanker uansett om vi velger en nasjonal eller antinasjonal linje. Nora har pekt på den nasjonalistiske sjåvinismen til Steigan & co. Men antinasjonalisme kan også føre til sjåvinisme. Marx og Engels innså selv at de hadde en feilaktig antinasjonal sjåvinistisk linje i spørsmålet om Irland f.eks. («Et folk som undertrykker andre folk, kan ikke være fritt» (Marx og Engels) – <https://tjen-folket.no/index.php/2020/07/30/lenin-sosialisme-og-krig/>)).

Poenget er ikke å finne en linje som gir minst sjanse for å utvikle sjåvinisme, men å finne den linjen som svarer med proletariatets interesser, og så forsvare denne mot sjåvinistiske og andre avvik. Dette er en konstant kamp og vi må ha tiltro til egen evner til å utkjempe den. Det finnes nemlig ikke noe alternativ om vi ønsker revolusjon og kommunisme.